

**Sermones prestantissimi viri Ro||berti de Litio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professo||ris: pontificis
Aquinati**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no.Maij.

De demonu[m] presidentia: atq[ue] potentia gra[n]di q[ui]b[us]
nihilomin[us] ho[m]i[n]es dei adiutorio resistere possunt. Ser. iiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

eorum naturam: aut ad eorum culpam vel penas
sed non ad eorum naturam: quia subiectio et ser-
uitus non est ex natura: sed ex peccato subse-
cuta. Nec pertinet ad culpam vel penas: quia
sic superiores demones qui magis peccas-
uerunt inferioribus subdantur. Non ergo
est platio in demonibus. In perarum est
veritas. Nam glossa ad Cor. xv. dicit: Quia
diu mundus durat: angeli angelis: homines
hominibus: et demones demonibus prestantur.
Non quare inter demones est platio secundum
Thomam. q. cx. ar. ii. quia actio sequitur naturam
rei. Quotiescunque nature sunt ordinate:
operum etiam actiones subiunguntur ordina-
tur: sicut per in rebus corporalibus. Quia
etiam inferiora corpora naturali ordine sunt
infra celestia corpora: actiones et motus
eorum subdantur actionibus et motibus cele-
stium corporum. Manifestum est autem quod de-
monum quodam naturali ordine sub alijs co-
stituantur: prout et actiones eorum sunt sub
actionibus superiorum. Et hoc est quod
ratione plationis facit: videlicet. actio subditi
subdat actioni plati. Sic igitur ipsa na-
turalis demonum dispositio requirit quod in
eis sit platio. Conuenit etiam hoc diuine
sapientie: quod nihil in vniuerso inordinatum
relinquit quod attingit a fine: sed ad finem for-
titer: et disponit omnia suauiter: ut dicitur
Sap. viij. Ad primum ergo dicendum quod pla-
tio demonum non fundatur super eorum iniusticia
sed super iniusticia dei contra ordinatam. Ad
secundum dicendum quod concordia demonum qui qui-
dam alijs obediunt: non est ex amicitia quam
inter se habent: sed ex communi nequitia qua
homines odunt: et dei iusticie repugnant. Est
enim proprium hominum impiorum: ut eis se adiun-
gat et subiungat ad propriam nequitiam: ut
exequenda quos potiores viribus videtur.
Ad tertium dicendum quod demones non sunt
equales secundum naturam. Alii in eis est natu-
ralis platio: quod in hominibus non contingit
quia natura sunt pares. Quia autem superioribus
inferiores subdantur: non est ad bonum su-
periorum: sed magis ad malum eorum: quia cum
mala facere maxime ad miseriam pertineat
posse in malis esse magis miserum.
Qualiter angeli boni habent plationem

super demones.

Secundo consideremus prelati-
onem demonum respectu angelo-
rum bonorum. Ubi videndum
erit an boni angeli habeant
plationem super malos. Et pos-
set argui quod non. Primo quia platio an-
gelorum precipue attenditur secundum illuminatio-
nem: sed mali angeli cum sint tenebre non
illuminantur a bonis: ergo boni angeli
non habent plationem super malos. Secun-
do ad negligentiam prelatiōis pertinere vi-
dentur ea que per subditos male fiunt: sicut
per lxxxiij. di. c. error. c. qd. em. pdest. x. c.
consentire. lxxxiij. di. c. puenit. lxxv. di.
c. culpa. x. q. vii. c. negligere. xvij. q. ii.
c. si qd. xxij. q. iiij. c. qd. pot. et de homici-
dio. c. sicut dignum. Sed demones multa
mala faciunt. Si ergo subdantur plationi
bonorum angelorum: videtur in angelis bonis
esse aliqua negligentia: quod est inconueni-
ens. Tertio platio angelorum sequitur na-
ture ordinem sed si demones de singulis
ordinibus ceciderunt: ut cōter dicitur: quia ipsi
etiam non fuerunt in ordinibus simpliciter:
fuere secundum quid: in quantum erant aliquid dispo-
siti si steterissent esse de vno ordine: alij de
alio secundum variam dispositionem suorum natu-
ralium. Sic multi demones multis bonis
angelis sunt superiores ordine natu-
re. Non ergo boni angeli plationem ha-
bent super omnes malos. Contra istos est au-
toritas Augustini. qui in de tri. ait: Spiritus vi-
te deservit atque peccato: regit per spiritum vi-
te rationalem: prout et iustum. Gregorius dicit quod po-
testates dicuntur angeli: quorum ditioni vir-
tutes aduersae subiecte sunt. Respondet
Thom. vbi. s. ar. iij. quod totus ordo platio-
nis primo et originaliter est in deo: et par-
ticipatur a creaturis secundum quod deo magis
appropinquant. Ille enim creature super
alias influentiam habet: qui sunt perfectio-
res et deo propinquiores. Maxima autem
perfectio: et per quam maxime deo appropin-
quat est creaturarum fruentium deo: sicut
sunt sancti angeli: quia perfectione demones
priuantur. Et ideo boni angeli super malos
plationem habent: et per eos reguntur.

Ad primū ergo dicēdū q̄ per sanctos
angelos multa de diuinis mysterijs de-
monibus reuelant cum diuina iusticia
exigit: vt per demones aliqui fiant: vel
ad punitionē malorū vel ad exē. itatio-
nē bonorū. Sicut in rebus humanis as-
seffores iudicis reuelāt torionibus eius
sententiam. Vnusmodi autē reuelatio-
nes si ad angelos reuelātes cōparētur
illuminatiōes sunt: qui ordināt eas ad
deū. Ex parte dō demonū non sunt illu-
minationes: q̄ eas in deū nō ordinant:
sed ad expletionem pprie iniquitatis.
Ad secundum dicendum: q̄ sancti an-
geli sunt ministri diuine sapientie. Vt
sicut diuina sapientia permittit aliqua
mala fieri per malos angelos vel homi-
nes propter bona que ex eis elicit: ita
boni angeli nō totaliter cōhibēt malos
a nocendo. Ad tertium dicendū q̄ an-
gelus qui est inferior ordine nature: pre-
est demonibus quibus superioribus ordi-
ne nature: q̄ virtus diuine iusticie cui
inherēt boni angeli potior est q̄ virtus
naturalis angelorū. Unde et apud ho-
mines spiritalis iudicat omnia. vt dis-
citur. s. ad Cor. ii.
Quod demones non subdunt actionib⁹
corporum celestium.

Etio p̄sideremus p̄fidentia
demonū respectu corporū sus-
periorū. Vbi disputandū est
vtrum demones subdantur
actionibus corporū celestium.

Et quidam contendunt probare q̄ sic.
Primoq̄ demones s̄m certa augmē-
ta lune aliquos hoīes vexant: qui pro-
pter hoc lunatici vocantur. vt p̄ Mar-
tin. i. xviij. sed hoc non esset nisi corpori-
bus celestibus subiacerent: ergo subiacē-
cent actionibus celestium corporum.
Secundo nigromāntici obseruant certas
constellationes ad inuocandos demo-
nes: q̄d non facerent si demones corpo-
ribus celestibus non subderētur. Ter-
tio celestia corpora virtuosiora sunt q̄
inferiora: sed quibuscūq̄ inferioribus cor-
poribus demones arcent. s. herbis: lapi-

dibus: et sonis quibuscūq̄ ac vocibus
vt a Porphyrio dictum Augu. introdu-
cit. x. de ciui. dei. c. xj. ergo multo magis
demones subduntur actioni celestium
corporum. Contra ista oīa est ipsa ratio.
Nam demones sunt superiores ordine
nature q̄ corpora celestia. Agens autē
est superius patiente: vt Aug. dicit. iii.
super Gen. ad litteram. Eū ergo demo-
nes sint substantie intellectuales corpo-
ribus non vnite: p̄t q̄ non subduntur
actioni corporū celestium nec per se: nec
per accidens: nec directe nec indirecte.
Ad primū responderet Tho. q. cxi. ar. v.
ad. s. prime partis. q̄ demones s̄m cer-
ta augmenta lune contingit vexare pro-
pter duo. Primo quidem ad hoc q̄ infa-
ment creaturam dei. s. lunas. vt Chyff.
et Viero. dicunt. Secundo q̄ cū nō pos-
sint operari nisi medijs naturalibus
virtutibus vt dicitur in suis operi-
bus considerant corporum aptitudines
ad effectus intentos. Manifestū est au-
tem q̄ cerebrum est humidissimum om-
nium partium corporis: vt Arist. dicit:
et id maxime subiacet operationi lune
que ex sua p̄prietate habet mouere bus
motem. In cerebro autē perficiuntur vs-
res animales. Et ideo demones s̄m cer-
ta augmenta lune perturbant hoīa fan-
tasticā: q̄n considerant cerebrū ad hoc
esse dispositum. Ad scdm dicit Tho. q̄
demones aduocati in certis cōstellatio-
nibus veniunt propter duo. Primo vt
homines in hunc errorem inducant q̄
credant aliqd numen esse in stellis. Se-
cundo q̄ considerant s̄m aliquas certas
constellationes materiam corporalem
esse magis dispositā ad effectus pro q̄
bus aduocant. Ad tertium dō dicit Augu.
x. de ciui. dei. c. xj. q̄ demones alliciū-
tur p̄varia genera lapidum: herbarū:
lignorum: animalium: carminum: ruyū:
non vt animalia cibis: sed vt spiritus in-
gnis: in quantum hec eis exhibentur in
signum honoris diuini: cuius ipsi sunt
cupidi. Nā vt dicitur. xxvj. q. v. c. Nec mi-
rum. Ad hoc nititur diabolus vt adose.

quasi deus.

De potētia demonū q̄ supat h̄m natu
rā oēm potētiā h̄m.

Cap. ij.

E potētiā demonū tam ser
mo noster vtrēdus est. Eū
dēvix possunt credere multi
que de illa verissime sunt cō
scripta. Uerū p̄terea que
scī doctores dicūt: ad sunt quotidiana
exēpla eorū qui magicis artibus inuolu
ti stupēda & ineffabilia quodāmodō opā
ri vident. Vās artes vt h̄s. in q̄t. viij.
li. et ym̄ primus inuenit Zoroastes rex
bactrianorū: quē Ninus rex assyriorū in
terfecit. De quo etiā Aug. li. xij. de ciui.
dei. c. xij. asserit q̄ natus est primo
risit. Immiscet se h̄mōi artibus demo
nes: p̄mittente deo fiunt que h̄oies fa
cere nullo pacto possent. Et tñ ista ma
gis nobis innotescant: cōsideranda no
bis occurrit potētia demonum h̄m tri
plicem respectum.

Primo respectu miraculoz.

Secundo respectu delusionū.

Tertio respectu verationū.

Q̄z demones q̄uis nō possint facere
miracula p̄nt tñ facere vera opā h̄m fa
cultatē hominū.

Erimo cōsiderāda est demo
nū potētia respectu miracu
loz. Vbi a doctōibz dispu
tat vtz demones possint
miracula facere? Et respon
det Alex. in. ij. volu. sum. q. xij. & Tho. s.
parte. q. xij. ar. i. ij. q̄ si miraculū pprie
accipitur: demones miracula facere nō
possunt: nec aliqua creatura: sed solus
deus: q̄ miraculū pprie dī q̄d fit p̄ter
ordinē totius nature creat: sub quo or
dine oīs virtus creature cōtinet. Dicif
tñ q̄qz miraculū large: q̄d excedit hu
manā facultatē & cōsiderationē. Et sic de
mones possunt facere miracula: que, s.
h̄oies mirant inquantū eorū facultates
& cognitionē excedunt. Nā vnus h̄o in
quantū facit aliqd q̄d est supra faculta
tem & cognitionē alterius: ducit alium
in admirationē sui corporis: vt quodā

modo videat miraculū operari. Scien
dū tñ q̄ q̄uis h̄mōi opā demonus que
mirabilia vident ad verā rationē mira
culi nō p̄tingāt: sunt tñ q̄qz vere res.
Sicut magi pharaōis p̄ virtutē demo
nū veras serpentes & ranas fecerūt. Et
sicut q̄n ignis de celo cecidit & familiam
Job cū gregibz pecorū vno impetu ab
sumpsit & turbo domū deiiciens filios
eius occidit sic etiā demonibus operan
tibus factū est: vt terre atheniensū vā
starent aquis. Refert Aug. xviij. lib. de
ciui. dei. c. ix. q̄ postq̄ condite fuerunt
athene vt athene vocarent q̄d certe no
men a Minerva est: que grece athena
dicitur. Vanc causam Varro indicat: cū
appuisset illic rep̄te oliue arbor & alio
loco aqua erupisset regē p̄digia ista mo
uerūt. Et misit ad Apollinem delphicū
sciscitandum quid intelligendum esset:
quid ve faciendū. Ille respondit q̄ olea
Minervam significaret: vnda Neptus
num: & q̄ esset in ciuius potestate: ex
cuius potius nomine duorū deorum quoa
rum illa signa essent ciuitas vocaretur.
Isto cecrops oraculo accepto: ciues oēs
vtriusqz sexus. Mos enim eis tunc in
eisdem locis erat vt etiam femine publi
cis consultationibz interessent: ad feren
dum suffragium conuocauit. Consulta
igitur multitudine mares pro Neptus
no: femine pro Minerva tulere senten
tias. Et quia plus vna inuenta est femi
narum minerva vicit. Tunc Neptunus
iratus marinis fluctibus estuantibus:
terras atheniensium populatus est q̄m
spargere latius quasi libet aquas diffici
le demonibus non est. hec Aug. Sequi
tur Tho. vbi. s. ad. ij. ar. q̄ q̄uis mater
ia corporalis non obediāt angelis bō
nis seu malis ad nutū nec demones sua
virtute possint transmutare materias
de forma in formam: possunt tamē ad
hibere quedam semina que in climatis
bus mundi inueniūt ad aliquos effe
ctus cōplēdoz: vt dī. Aug. in. ij. de tri
gdo oēs transmutationes corporaliū
rerum que p̄nt fieri per aliquas virtus

De timore iudiciorum.

res naturales ad quas pñent pñicta semina possunt fieri p opatione demonu hñmōi semini? adhibitis sicut cum aliq res trāsmutant in serpētes vel rānas que p putrefactionē gnari possunt Ille ño trāsmutationes corpaliū reru que nō possunt fieri virtute nature nula operatione demonis perfici possunt fm rei veritatē: sicut q corpus humanum mutetur in corpus bestiale: aut q corpus hominis mortuū reuiuifcat. Dieta sunt omnia ista ad pñmationē pcedentiū. Nā nisi pietas dei nobis subueniret a potestate demonum nunq effugeremus.

Qualiter demones possunt multipliciter deludere sensus humanos.

Secūdo cōsiderāda est demonū potētia respectu delusio nū. Et em dicit Bonauen. in. ij. dist. viij. questione. iij. possunt demones deludere sensus humanos: et hoc tripliciter.

Primo ostēdendo pñs esse qd nō est.

Secūdo ostēdendo rem aliter q est.

Tertio abscondēdo qd presens est.

Primū qdē facit spēs offerendo.

Secundū quidē facit sensum vel obiectum variando.

Tertū ño impedimētū prestando.

Primū intelligi pōt sic. Qñ fatasma ta existētia iterū offerūt forti oblatiōe ipi virtuti interiori: vel virtus interior fortiter illis intēdit. sicutudo rei videt esse veritas. Hoc manifestū est p naturam. Nā frenetico ppter ascēsus fumo sitatū ad cerebrū ex modica occasione exteriori videt q videatvl audiat multa que nō sunt sibi pñtia. Sicut per fortē cōuersionē intentionis fatasma videtur veritas: sicut Aug. exēplificat: q quidā tanta cōuersione recogitabat cuiusdā mulieris imaginē: q ei carnis liter cōmisceri videbat etiā vigilando. Per hunc modū potest demon diuersa homini facere apparere. Est de hoc exēplum in. ij. dialogorum li. Abi narrat Greg. qualiter dum cōstrueret monas

steriū quoddā: in quo aderat scñs benedictus inuētū est sub terra idoli qd dam eneuz: qd cum fratres portassent in coquina visus est eis q exilisset inde flamma ignis que totā coquinam potuisset incendere. Qñ per spm cognouisset beatus Bñdict? cucurrit ad eos: et orone facta fantasticū illud euamuit. Secūdo potest diabolus deludere sensus ostēdēdo rem aliter q est. Nā naturaliter pōt contingere hoc ppter variationem aliquā ex parte organ: sicut quando humor sanguineus vel vapor igneus descendit ad oculos videtur homini q ea que exterius sunt sint rubea: vel propter variationē aliquā ex parte obiecti: sicut contingit aliq q ex positione candelę: vel dispositione palce: videntur palce esse serpentes. Tertio possunt diaboli deludere sensus abscondendo quod presens est. Nam res que presens est dupl? potest latere sensum nostrū. Aut quia impedit virtus sensus: ne perueniat ad sensibile. Aut q impeditur spēs sensibilis ne pueniat ad sensum. Et vtroq modo fieri potest virtute demonis. De hac delusiōe diffusel? quitur Aug. xviij. li. de ciui. dei. c. xviij. et. xviij. et. xix. vbi inducit q tradūt gentiles de socijs diomedis cōuersis in volucres: dicūtq templuz diomedis esse in insula diomedea non longe a monte gargano: qui est in apulia: hoc replū circūuolare atq incolere aues illas tā mirabili obsequio: vt rostrum aqua impleāt et aspergant: et eo si greci uenerint vel grecoz stirpe pgeniti: nō solū quietas esse verum et supaduolare. Si autē alienigenas viderint subuolare capta tanq grauibz ictibus vulnerarent etiā perimant. Nam duris et gradibus rostris satis ad hec prelia perhibentur armate. Nec Harropt astruat cōmemorat alia non minus incredibilia de illa magna et famosissima circe que socios quoq Alxis conuertit in bestias: et de arcadib? qui sorte ducti transibatant quoddā stagnū: atq ibi conuertebant

in lupos et cum filiis feris pili? regio-
nis deserta vivebat. Si aut carne non
vescerentur humana rursus post nouē
annos eodē renarato stagno reformā-
bant in hoies. Si em̄ dixerim? hec nō
esse credēda: nō desunt etiā nūc qui di-
cant talia fuisse expertos. Nam et nos
inquit Aug. cū essemus in italia audieba-
mus talia de quadā regione illaz par-
tius: vbi stabularias mulieres in caseo
dare solete dicebant imbutas his ma-
lis artibus: quibus vellet seu possent
viatoribus: vñ in iumenta ilico vertere
turt necessaria queq; portarent postq;
perfuncta opa iterū ad se redirent: nec
tñ fieri in eis mentē bestialē s; rōnalez
humanāq; seruari: sicut apuleius in li-
bris quos asini aurei titulo inscripsit
sibi pñ accidisse vt accepto veneno: hu-
mano animo pmanēte asini fieret: aut
indicauit: aut finxit. Vt vel falsa sunt:
vel tā inuistata vt merito nō credatur.
Similissime tñ credēdū est nō solū ani-
mū: sed nec corpus quidē vlla ratione
arte vel potestate demonū in membra
et limāmēta bestialia veraciter posse cō-
uertere. Sed pōt esse vt corpora ipsa ho-
minū alicubi iaceant viuētia quidē: s;
multo grauius atq; vehemētī? q̄ sum-
mo suis sensib; obseratis talisq; etiam
sibi hō esse videat: sicut talis videri si-
bi possit in somniis: portare onera que
onera si vera sunt corpora portantur a
demonib; vt illudatur hoib;. Nā qdā
nomine prestantius patri suo cōtigis-
se indicabat vt venenū illud p caseum
in domo suasumeret: et iaceret in lecto
suo quasi dormiēs: qui tñ nullo mō po-
terat excitari. Post aut aliquot dies eū
velut euigilasse dicebat: et quasi somnia
narrasse que passus est: caballū se scilz
factū annonā inter alia iumēta militi-
bus baiulasse: qd ita vt narrauit factū
fuisse compertū est: que tñ ei sua som-
nia videbantur indicauit: et aliud se do-
mū super noctē anteq; requiesceret vi-
disse venientē ad se pñm quendam sibi
notissimum: sibiq; exposuisse nōnulla

platonica que antea rogatus expone-
re noluisse. Et cum ab eodē pño ques-
tus fuisset cur in domo eius fecerat qd
in domo sua petenti negauerat. Nō fe-
ci inquit: sed me fecisse somniaui. Ac p
hoc alteri per imaginē fantastica exhibi-
bitum est vigilantī: quod alter vidit in
somnia. Dec ad nos eis referentibus
peruenerunt quos non estimam? fuisse
mentitos. Dec Aug.

¶ Qualiter demones possunt vexare
corpora.

¶ Ertio considerāda est demo-
nū potentia respectu vera-
tionū: possunt em̄ vexare hu-
mana corpora vt inquit Aug.
li. de natura demonū. Nam
propter subtilitatē nature pñt penetra-
re q̄cūq; corpora sine obstaculo. Insup
possunt illa corpora perturbare et mole-
stare vt clare patz in euangelijs de his
quos xps liberauit. Diebus etiā meis
aliquas mulieres demoniacas vidi: et
audiui illas loquētes talia que nō nisi
demones dicere potuerūt: et virtute ie-
su xpi liberate fuerunt. Inter ceteras
tamen vna fuit Neapoli: anno domini.
Mccccclxx. de qua expertus sum q̄ refe-
rā. Predicante me ibi tpe quadragesi-
mali sonabat vndiq; rumor qd aīe quos-
rūdā defunctorū intrauerāt corpus ei.
Loquebatur illoz idiomata: cōmemo-
rabat gesta: et que nūq; ipa didicerat
enarrabat. Accessit ad eā cū suis illu-
strissimus calabrie dux regis primoge-
nitus. Duxit eū in admirationē nō par-
uā: dū secretissima illoz defunctorū ape-
riebat. Quadā hō die ego ipe ad eā vi-
dendā accessi: et q̄primū intraui came-
rā in qua multi aderant: ipa hō inuen-
cula iacebat in lecto cepit furere: oculos
torquere: vultūq; minacē et tristē exhi-
bere. Tandē clamans aiebat: Tu veni-
sti huc? Ad qd? Ad quid? Ego respōdi.
Et tecū pñer in notē iesu xpi gliosi. At
illa. Quid vis? Volo dixi scire quisnam
es? Illa respondit. Ego sum stephanus
siculus quondā armiger et stipediari.
ij

De timore iudiciorum.

Ego subiunxi. Advenitis o fallax et inu-
de spiritus. Adiuro te per iesum: in cu-
ius noie omne genu flectitur celestius
terrestriū et infernoꝝ vt veritatē patefa-
cias. Tunc cū grandi molestia illiꝝ cor-
poris arroganter respondit. Ego sum
diabolus. Et ego. Quare dicebas q̄
eras aīa stephani sicut? Et ille. Et de-
cipiam. Ad hoc enim intēdimꝝ: vt deci-
piamus: quia vellemus oēs hoīes fore
damnatos sicut et nos sumus. Iterum
ego interrogauī eam. Et quare me non
decepisti: sed mihi verum confessus es.
Ille addidit. Propter officiū tuū: quia
tu predicas euangelicam veritatē: et es
inimicissimus nr̄. Ego replicauī. Quare?
Quia inquit nos sollicitamꝝ homi-
nes vt perdantur: tu nō trahis illos vt
conuertantur. Dixi ad hec ego. Quis
ego sum? Respondit. Tu es frater iho-
bertus qui per omnem italiam pluri-
bus annis fuisti contrarius operibus
nostris: et nouiter venisti Neapolim: et
prima die quadagesime predicasti in
castro eorum rege Ferdinādo. Ego pe-
tij ab illo. Quare odio habetis deum?
Respondit. Quia eiecit nos a celo empy-
reo: et priuauit nos dignitate nr̄a. Et
ne immorer multis: per longū spaciū
ad interrogata respondit: licet quādoqꝝ
male libenter et ita docte ita efficaciter
ita etiam hostiliter veritatem exprime-
bat: q̄ omnino et infallibiliter deprehē-
di ipsum diabolum esse. Cui cū prece-
pisssem vt in nomine iesu corpus illud
exiret nec illud lederet post multas ca-
uillationes faciēte misericordia dei ab-
cessit. Remansit v̄o puella illa pallida.
Et a me interrogata quid faceret: respō-
dit se a somno euigilasse cum omnium
membrorum suorum collisione. Quare
autem deus permittat aliquando ho-
mines sic verari? Respondit q̄ hoc fa-
cit aut ad malorum punitionem: aut
ad bonorum purgationem et proba-
tionem: aut ad sue glorie manifesta-
tionem. Iudicia tamen eius abyssus
multa.

Quod omnes volētes possunt nō solum
resistere demonibꝝ: sed etiā illos vin-
cere et superare.

Qui audiunt homines que
de demonibꝝ dicta sunt
inno terrore corripiunt: des-
piciuntqꝝ posse saluandos
opus est cū hostibꝝ tā rem-
bilibus conferere manus. Verū tamen
vt Greg. ait: debilis est hostis et nō vi-
cit nisi volente. Quare facile est non so-
lū resistere viribꝝ demonū: s; etiā illos
vincere et superare. Qd vt plene inno-
tescat in hoc tertio mysterio ostēdemꝝ
q̄ quilibet volens diabolu et oēs demo-
nes ad malū nos ipellētes posse p̄fide-
re. Probabimus aut hoc triplici rōne.

Primo ratione ligationis.

Secūdo rōne custoditionis.

Tertio ratione pmissionis.

Quod per dominū iesum xp̄m ligata est
potestas demonum.

Primo pōt vnusquisqꝝ dia-
bolo resistere: illūqꝝ vincere
et supare rōne ligationis: q̄
per dñm iesum saluatoꝝ nō
struz eiꝝ p̄as est ligata. In
Apo. c. x. Iohānes ait: Vidi angelū. i.
xp̄m descendentem de celo: habentem
clauem abyssi: et catenā magnā in ma-
nu sua. Et apprehendit draconē serpe-
tem antiquū: qui est diabolus et sarpa-
nas et ligauit eū. Notandū tamen s̄m
Bon. dist. xix. tertij libri. ar. i. q. iii. q̄
sicut etiā dicit magister in textu p̄ passio-
nem xp̄i sumꝝ a potestate diaboli libe-
rati: oēs quidē quantū ad sufficientiā:
sed illi soli qui sunt de eius corpore: q̄
est ecclesia quantum ad efficiā. Dia-
bolus enim ante passionem xp̄i habebat
duplicem manus scilz attrahētē:
et impellētē. Manus attrahens erat
potestas trahēdi ad limbū etiā iustos
et sanctos. Manus ipellens erat p̄as
precipitādi in malū: vel p̄ fallaciā: vel
per violentiā: q̄ tentabat vt draco: res-
tabat vt leo. Et prima manus. i. attra-
ctiua erat tante potentie vt nullo posset

resistere. Et hec fuit ei oīno amputa-
ta per xpm. Jam em̄ nullū iustū pōr ad
lumbū trahere: q̄ per passionē xpi dele-
tū est cyrographū pcti ade. Adanū autē
impellentē habebat ita fortē vt cū ma-
gna difficultate posset q̄s ei resistere.
Et iō fere in oībus regnabat. Oēs em̄
vel supabat p fraudulentiā vel p violē-
tiā. Et hec p̄as debilitata est p xpm: p
quē lumen veritatis aperit p̄ fraudulē-
tiā diabolicā: et adiutorū virtutis tri-
buitur p̄ diabolicā violentiā. Apparuit
autē lumen veritatis et interius p diuī-
nam inspirationē: et exterius per huma-
nam instructionem. Jam em̄ oībus est
veritas propalata: et ideo destructa est
idolatrie q̄ prius regnabat. Adiutorius
etiā virtutis tribuitur per grē infusio-
nem que reprimi concupiscentiā.
¶ Q̄ ppter angelum custodiētē possu-
mus diabolo resistere.

Ecundo pōrvnūsq̄q̄ diabolo
resistere illūq̄ vincere et
supare rōne custoditionis.
Nā hūc oēs hoīes angelus
custodiētē. vt Piero. docet
sup Math. et ponit magister in. ij. dis-
t. Quare si tentat diabolus ad malū:
angelus custodiens inducit ad bonū.
De custodiā bonorū angelorū dictum
est in q̄dragesimali in sermone de amo-
re dei ad animas: ideo hūc nō curo dis-
fusus de illa tractare.

¶ Q̄ deus nō permittit vt diabolos tē-
ret hominem pro voluntate sua.

Tertio pōrvnūsq̄q̄ diabolo
resistere illūq̄ superare ra-
tione pmissionis. Et em̄ di-
cit apls. s. ad Eoz. x. Fide-
lis autē deus est q̄ nō patiet̄
vos tentari supra id qd̄ potestis: s; fa-
ciet etiā cū tēratione prouentū. Nunq̄
ergo deus finit aliquē a demone impu-
gnari cui nō prestat gratiā ne decipiat
aut opprimatur. Nostra igitur interest
fortiter dimicare: quia si legitime certa-
uerimus coronabimur: quia vt dicitur
Jacobi. s. Begatus vir qui suffert tenta-

tiones: qm̄ cū probatus fuerit accipiet
coronā vite: quā nobis largiat̄ xps dei
filius qui viuit et regnat per infinita
secula seculorum. Amen.

¶ De cognitione superbie que fugien-
da est ne cum angelis ruentibus depus-
temur.

Sermo. v.

Aulum admo

dū pdesset nobis itelli-
gere q̄ dicta sunt de ius-
dicio dei p̄ āgelos trās-
gressores nisi oī studioz
diligētia elaborauerim: tumētē supbiā
fugere et detestari. Ipa siq̄dē est oīm vi-
tiorū regina quā difficile multi cognos-
cunt: q̄ vitiū est spūale: latet in corde:
viget in mēte: feruet ī aīo: et solavolūta-
te deliberata cōplef. Q̄ tñ p extriseca:
cognoscunt̄ ītrinsēca: vt sic supbiā co-
gnoscamus: mūdoscq̄ nos ab eius labo-
seruamus: de fructibus et signis supbie
dicemus in presenti. Distinguem̄ autē
sub tribus articulis. xj. fructus.

¶ Fructus primi articuli.

- Primus fructus est extolliētia.
- Secundus arrogantia.
- Tertius vana gloria.
- Quartus iactantia.

¶ Fructus secundi articuli.

- Primus fructus ambitio.
- Secundus hypocrisis.
- Tertius pertinacia.
- Quartus ingratitudo.

¶ Fructus tertij articuli.

- Primus fructus inobediētia.
- Secundus curiositas.
- Tertius contentio.
- Quartus presumptio.

¶ Q̄ superbi deificant seipsos et sper-
nunt deum celī: quia se cognoscere nō
lunt.

Articulus. s.

¶ Primus fructus signū ē supbie
tis animi extolliētia dī. qm̄. s.
aliq̄s ppter dona aut natu-
re aut fortunē sic loq̄mur:
aut spūalia aut corpalia: aut tpalia
puta ppter diuitias: generis nobilita-

ij ij